

és a társadalom életében sohasem lesznek nélkülözhetőek. Hiszen a biológiai értelemben embernek született lényt épp ez teszi emberré! Ezen keresztül ismeri meg a világot, sajátítja el az ismereteket, az új látásmódot. Ebben rejlik az általa kapott szabadság és körülhatároltság kettőssége. Azzal ugyanis, hogy az adott társadalmon keresztül a nyelv bekapcsol bennünket a világba, egyben el is rekeszt tőle. Az egyén csak annyiban csatlakozhat a nagyvilághoz, amennyiben saját társadalma: ha nyitni akar, eszközt kell választania!

De hányat? Egyre több és több nyelvet kellene megtanulnunk, hogy bekapcsolódhassunk az emberiség lüktető, táguló vérkeringésébe.

Így jut el szükségszerűen ahhoz a gondolathoz az, aki érti és szereti a nyelvet és az embert, hogy az egyetlen kiút egy általános, közös „másodnyelv” világ-szinten való elfogadása, amely senkinek sem anyanyelve, mesterséges, de nem természetellenes: „ami az emberi mikrotársadalmak számára az anyanyelv — kultúránk hordozója, létünk segítője: maga az emberségünk —, az volna az emberiség számára egy ezek legjavát súfító, történelmi sallangjuktól és politikai terheitől megszabadított, belőlük alakított, közös, egységes másodnyelv: az emberi egyenlőség, a közös emberség záloga.” Ilyen példálul az eszperantó.

Ettől is felvirágozhatnak az anyanyelvi kultúrák, irodalmak, tudományok. Sőt, igazán csak így válhatnak — lefordítva erre az egyetlen «idegen» nyelvre — az emberi kultúra részeivé. Mert mindenki számára elérhetővé válhat bármely nemzet irodalmi, tudományos kincse.

A könyv tartalma elgondolkoztató. Sőt: az, hogy az utolsó cikkeknél már szinte előre tudtam, mit rejtenek a következő sorok, egyre fokozta bennem a továbbbolygás vágyát.

Egyszer megkérdeztek tőlem a gimnáziumban, hogyan építeném fel a házamat: magam tervezném, vagy megterveztetném? A második megoldásnak is vannak előnyei, hisz sokat nyerhetünk egy másik szemléletmód befogadásával. Ezt vonatkoztatjuk a nyelvtanulásra is, hiszen egy nyelvvel nemcsak egy lexikai-grammatikai eszköztárat fogadunk be: vele együtt távoli világok kincseivel, kultúrájával leszünk gazdagabbak. Egy közös világnyelv révén ez a gazdagodás megsokszorozható.

Dávid Kinga

Pokróc Ádám:

MEHETTT!

(Budapest, 1886. 63 p.)

Pokróc Ádám írói álnév volt, Csete Lajos újságíró takarta.

Nagyszalontán született 1858-ban. Tanult szakmája szerint gyógyszerész lett volna, de szívesebben írt adomákat élelapok számára. Kerek három éven át gyógyszerész-tulajdonos volt Hajóson. Amint tehetete,

felcserélte a biztos polgári egzisztenciát a legbizonytalannal, hírlapíró lett. A Borsszem Jankó hasábjain elevenítette meg legnépszerűbb figuráját: Pokrócz Ádámot. Másik nagy sikert arató hőse a Sikkasztó Barnabás nevet viselte.

Különösen elmélyült a „bakterológiában”. Vasutas évkönyveket, adomátárakat állított össze — szép számmal:

Bumm! (Bp. 1889.)

Tréfa és való (Bp. 1889.)

Karambol naplár (Bp. 1889.)

Kaczagó világ (Bp. 1889.)

A coupé titkai (Bp. 1889.)

Részletek a címben szereplő műből:

Hogy juthattál te ide a második osztályba? - kérdem a bíbiczfejű Czindri primás cigánytul. Aszongya, hogy a téns fiskális úr váltotta neki a bilétet. No — mondok — nem is sok különbség van köztetek, mert te vonóhúzó vagy, a fiskális úr meg húzóvonó.

*

Drága játék az a karambol, pedig kevésbül áll. Nem kell ahhoz, csak egy részeg forgalmi bejámter¹, egy álmos váltós, meg egy strupir² masinyista.

*

Ha az eladó lányról paksust két állítani, nem tom, hogy abba is szokás lenne-e a bilyogot beírnya?

*

A vasúti műszótárból:

állomási előjáró — hordár

emelőgép — protekció

forgalom — ringelspiel

fűtőház — Fortuna

gyorsszállítmány — pofon

lőkhártó — ököl

mozdony — járvány

mozdony-szín — járványfészek

menetjegy — hátul kelt rugam

váltó — pénztárnok

váltóállító — pasaszér

vizsgáló lakatos — bolhászkodó vászonceléd

*

Részeg disznónak nevezik azt, a ki leitta magát. Vasútyival olyasmi nem szokott megtörténni, mert az tudja a regulát, hogy t. i. a garatra nem le, — hanem — felönteni szokás.

Buka Adrienne

¹ forgalmista (német der Beamte: hivatalnok)

² ostoba, ütődött